

Lisätiedot:

hyvinvointipäällikkö, Laura Salomaa, puh. 040 194 8508
sivistystoimenjohtaja, Mikael Flemmich, puh. 040 733 0264
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Tausta

Kauniaisten kaupungin hallintosäännössä (KV16.09.2024 §38) on säädetty valiokuntien ratkaisultaan kuuluvaksi päättää toiminta-avustusten ja muiden avustusten myöntämisestä ja valvoa niiden käyttöä (hallintosäännön 21 § Valiokuntien yleinen toimivalta).

Hyvinvointi- ja vapaa-aikavaluokunnan ratkaisultaan kuuluu siis päättää avustusten myöntämisestä alaisensa toiminnan osalta ja valvoa niiden käyttöä.

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan avustuksiin liittyvät yleiset myöntämisperiaatteet on viimeksi päivitetty 2024.

Avustuslajit

Hyvinvointi- ja vapaa-aikavaluokunnan myöntämät avustukset jaetaan toiminta-avustuksiin ja kohdeavustuksiin.

Kauniaisissa myönnetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen avustuksia yhdistyksille ja yhteisöille, joiden toiminta tukee kauniaislaisten hyvinvointia ja terveyttä. Avustuksen myöntämisessä huomioidaan toiminnan yhteensopivuus kaupungin strategisten tavoitteiden ja arvojen sekä hyvinvointisuunnitelman kanssa. Hyvinvointisuunnitelman pääteemat määrittävät vuosittain sen, minkälaisille hankkeille tai toiminnalle hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen avustusta voidaan myöntää. Hyvinvointiavustus on ensisijaisesti tarkoitettu yleishyödyllisille yhdistyksille, jotka täyttävät avustuksen yleiset periaatteet ja eivät ole ensisijaisesti oikeutettuja muihin kaupungin avustuksiin.

Toiminta-avustus

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toiminta-avustuksella tuetaan ensisijaisesti hyvinvointierojen kaventamista Kauniaisissa. Avustus on tarkoitettu erityisesti yhdistysten ja yhteisöjen perustoiminnan tukemiseen, kuten kauniaislaisille suunnatun kerho- ja järjestötoiminnan ylläpitoon.

Kohdeavustukset

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen tarkoitettuja kohdeavustuksia voi hakea kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä tukeviin hankkeisiin, jotka ovat kestoaltaan vähintään vuoden mittaisia. Kaupunginvaltuusto hyväksyy kaupungin hyvinvointisuunnitelman valtuustokausittain ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kohdeavustuksen myöntämisessä otetaan huomioon kaupungin hyvinvointisuunnitelman painopisteet, sekä siitä nousevat tavoitteet kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Avustettavat teemat

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen avustusten jaossa painotetaan hyvinvointisuunnitelman tavoitteista ja painopisteistä nousevien pääteemojen lisäksi aina muun muassa seuraavia asioita:

- toiminta edistää hyvinvointia, terveyttä, osallisuutta sekä yhteisöllisyyttä,
- toiminta edistää kotoutumista, sekä siihen liittyvää vertaistukitoimintaa,
- toiminta kaventaa eri väestöryhmien hyvinvointi- ja terveyseroja, sekä ehkäisee syrjäytymistä,
- toiminta on pääsääntöisesti avointa ja ilmaista kaikille väestöryhmille, ja toiminnassa otetaan huomioon kestävän kehityksen periaatteet, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, sekä syrjinnän ehkäisy.

Lisäksi toivotaan että:

- toiminta edistää lasten ja nuorten hyvinvointityötä, kuten kiusaamisen ehkäisyyn liittyvää toimintaa,
- toiminta vahvistaa erityisen vaikuttavalla tavalla kauniaislaisten hyvinvointia ja toiminnan puuttuminen huonontaa selkeästi kohderyhmän selviytymistä arjesta, sekä
- toiminta täydentää merkittäväällä tavalla kaupungin omaa palvelutuotantoa eikä kaupunki itse tuota vastaavaa palvelua.

Nyt ehdotetaan, että hyvinvointityön avustushakemuksia arvioitaisiin tarkemmin niin, että jatkossa HYTE-yhdistyksille myönnettävä avustus perustuu selkeään ja läpinäkyvään arviointitapaan, joka huomioi yhdistysten toiminnan vaikuttavuuden eri osa-alueilla sekä kauniaislaisten osuuden avustettavasta toiminnasta. Yhtenäisen arviointitavan avulla varmistetaan oikeudenmukainen ja johdonmukainen avustusten jakaminen yhdistyksille, jotka edistävät hyvinvointia, terveyttä ja osallisuutta kaupungin asukkaiden keskuudessa.

Hyvinvointityön avustusten seuraavalla kierroksella ei ole tarkoitus tuoda päätöksentekoon uusia avustuskriteerejä, vaan selkeyttää olemassa olevien kriteerien ja avustussummien välistä yhteyttä. Tavoitteena on erityisesti lisätä läpinäkyvyyttä sekä sujuvoittaa hakuprosessia.

Tämä mahdollistaa:

- Läpinäkyvän ja oikeudenmukaisen avustusjaon yhdistyksille.
- Vaikuttavuuden huomioimisen – avustus määräytyy yhdistyksen toiminnan laajuuden ja laadun perusteella.
- Kauniaislaisten osallistumisen painottamisen, jolloin kaupungin omia asukkaita hyödyttävä toiminta saa lisäarvoa.
- Joustavuuden – arviointitapaa voidaan päivittää tarvittaessa esimerkiksi painottamalla tiettyjä vaikuttavuustekijöitä enemmän.

Teemoittelua hyödynnetään jatkossakin hakemusten käsittelyssä vaikuttavuuden tunnistamiseksi ja arvioimiseksi, jotta varmistetaan oikeudenmukainen ja tehokas avustusten jakaminen.

HYTE-yhdistykset ja kaupungin tilat

Yhdistys saa kaupungilta suoraa tukea, kun se käyttää kaupungin tiloja ilmaiseksi. On kuitenkin tärkeää huomioida, että vaikka yhdistys ei itse maksa tiloista vuokraa, kaupungin sisäiset toiminnot maksavat sisäistä vuokraa kaupungin tiloista. Tämä tarkoittaa, että kaupungin organisaatio tai toimiala, joka vastaa tilojen käytöstä, kantaa vastuuta vuokran maksamisesta kaupungin sisällä. Tämä vuokra maksetaan kaupungin budjetista, ja sen tarkoituksena on kattaa tilojen käyttöön liittyviä kustannuksia, kuten ylläpito, siivous ja muut operatiiviset kulut.

Tämä sisäinen vuokranmaksujärjestelmä mahdollistaa sen, että yhdistys voi käyttää kaupungin tiloja maksutta, mutta se ei poista sitä tosiasiaa, että kaupungin budjetista syntyy kustannuksia tilojen ylläpidosta ja käytöstä. Tällä tavoin kaupungin sisäinen resurssijako tukee yhdistyksiä ja muita yhteisöjä, jotka hyödyntävät kaupungin tiloja, mutta kaupungilla on myös taloudellinen vastuu tilojen käytöstä.

Yhdistykselle tämä järjestely tuo merkittävää taloudellista helpotusta, sillä se voi tarjota toimintaansa matalalla kynnyksellä ilman tilakustannuksia, samalla kun kaupunki huolehtii sisäisen vuokran maksamisesta. Tämä on esimerkki kaupungin sitoutumisesta yhteisönsä tukemiseen ja resurssien järkevään jakamiseen.

Kehittämistarpeita vuodelle 2026

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan lakisääteinen tehtävä myös tulevaisuudessa, ja sen merkitys korostuu väestörakenteen muuttuessa ja moninaistuessa, sekä palvelutarpeiden kasvaessa. Tämän työn onnistunut toteuttaminen edellyttää vahvaa yhteistyötä eri toimijoiden välillä – erityisesti kolmannen sektorin kanssa. Järjestöillä on merkittävä rooli kunnan hyvinvointityössä, sillä ne tavoittavat ihmisiä arjen tasolla, järjestävät matalan kynnyksen toimintaa ja tukevat erityisesti niitä kuntalaisia, jotka eivät välttämättä muuten löydä tiensä julkisten palveluiden piiriin.

Järjestöjen kautta kuntalaiset saavat sellaista merkityksellistä tukea, toimintaa ja yhteisöllisyyttä, jonka järjestäminen kunnan omana palveluna olisi huomattavan kallista ja hallinnollisesti raskaampaa. Järjestöt ovat myös ketteriä vastaamaan muuttuviin tarpeisiin ja kykenevät luomaan monimuotoisia osallistumisen ja tuen muotoja, jotka vahvistavat asukkaiden hyvinvointia ja ehkäisevät ennalta syrjäytymistä ja yksinäisyyttä.

Tämän vuoksi on tärkeää, että Kauniaisten kaupunki tarkastelee hyvinvointityön avustuksia tarkemmin talousarvion 2026 yhteydessä. Järjestöjen tekemän työn arvo ja vaikutus tulee tunnistaa osana kunnan kokonaisvaltaista hyvinvoinnin edistämisen strategiaa – ei vain täydentävänä, vaan oleellisena osana sitä. Pitkällä aikavälillä järjestöjen tukeminen on paitsi inhimillisesti vaikuttavaa myös taloudellisesti kestävää.

Hyvinvointiavustusten arviointitapa 2025

Avustusehdotus määräytyy seuraavien tekijöiden perusteella:

- Hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen (esim. liikuntaryhmät, yhteisöllinen toiminta),
- Kotoutumisen ja vertaistuen edistäminen (esim. monikulttuurinen toiminta, kieliryhmät, tukiverkostot),
- Eriarvoisuuden vähentäminen ja syrjäytymisen ehkäisy (esim. matalan kynnyksen palvelut, erityisryhmien tukeminen),

- Toiminnan avoimuus ja maksuttomuus (avoin kaikille väestöryhmille, ei osallistumismaksuja),
- Kestävän kehityksen, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon huomioiminen (esim. ekologinen vastuullisuus, syrjinnän ehkäisy).

Lisäksi avustusesityksiä laadittaessa huomioitiin seuraavat, hyvinvointityön avustuskriteereihin perustuvat tekijät:

- kauniaislaisten osallistumisaste,
- toiminnan realistinen ja tavoitteellinen suunnitelma,
- toiminnan toteutuminen Kauniaisissa,
- sekä hyvinvointityön käyttötaloudessa avustuksiin varattu määräraha.

Todettakoon, että kaikki hyvinvointityön avustusta hakeneet toimijat täyttivät hyvinvointiavustusten arviointiperusteet ainakin osittain, vaikka eivät välttämättä jokaista kriteeriä täysimääräisesti.

Hyvinvointityön kohdeavustuksella tuetaan kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä edistäviä vähintään vuoden mittaisia hankkeita. Avustettavan toiminnan tulee täydentää kunnan vastuulla olevia hyvinvointia ja terveyttä tukevia toimia, tarjoten matalan kynnyksen mahdollisuuksia arjessa, jotka edistävät terveyttä, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Kaupunginvaltuuston valtuustokausittain hyväksymä hyvinvointisuunnitelma ohjaa kohdeavustuksen myöntämistä. Avustuspäätöksissä otetaan huomioon suunnitelman painopistealueet sekä niistä nousevat tavoitteet kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Avustussummia määriteltäessä painotettiin erityisesti yksinäisyyden ehkäisyä, joka on tunnistettu ajankohtaiseksi ja läpileikkaavaksi ilmiöksi kaupungin hyvinvointikertomuksessa – ja joka koskettaa eri ikäryhmiä laajasti. Kohdeavustuksilla tuettava tai käynnistettävä toiminta pyrkii ratkaisemaan ja ennaltaehkäisemään yksinäisyyden kokemuksia vaikuttavalla tavalla eri kohderyhmissä.

Toiminta-avustusta myönnetään kunnan perustehtävän ja strategioiden mukaiseen hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta ja osallisuutta edistävään toimintaan. Toiminta-avustuksella tuetaan sellaista järjestötoimintaa Kauniaisissa, joka pyrkii kaventamaan kunnan väestön hyvinvointi- ja terveyseroja hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden mukaisesti, vastaten väestön tarpeisiin ja ehkäisten syrjäytymistä edistämällä osallisuutta.

Toiminta-avustuksia valmisteltaessa avustussumman määrittelyssä keskeisiä kriteereitä olivat toiminnan laajuus sekä sen toteutuminen säännöllisesti Kauniaisissa. Erityistä painoarvoa annettiin sille, että yhdistyksen toiminta edisti hyvinvointia ja terveyttä eri ikäryhmissä, ja että toiminnassa näkyivät ajankohtaiset ilmiöpohjaiset ja teemalliset sisällöt. Avustusehdotuksia laadittaessa korostettiin myös sitä, että toiminta täydentää merkittävästi kaupungin omaa palvelutarjontaa – eli tarjoaa sellaista toimintaa kohderyhmälleen, jota kaupunki ei itse järjestä.

Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen liikuntaseurojen toiminnassa

Kaupunginvaltuuston 11.11.2024 (§ 55) hyväksymässä talousarviossa vuodelle 2025 on asetettu strategiseksi toimenpiteeksi liikkumisen edistäminen

poikkihallinnollisena hyvinvointityön toimenpiteenä vuodelle 2025. Tämän takia hyvinvointityön tulosalueen määrärahoissa varattiin tänä vuonna summa, jolla halutaan tukea Kauniaisten urheiluseuroja sitoutumisesta lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin edistämiseen. Kyseinen summa oli kertaluontoisessa kokeilussa tässä avustuskierroksessa, ja vuonna 2026 poikkihallinnollista hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöhön varattavaa määrärahaa tullaan kohdentamaan taas uudella tavalla tavoitteena erityisesti vahvistaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vaikuttavuutta Kauniaisissa.

Kauniaisten kaupunki haluaa edistää lasten ja nuorten mielen hyvinvointia urheilun avulla tukemalla urheiluseuroja pitkäjänteisessä ja systemaattisessa hyvinvoinnin vahvistamisessa.

Urheilulla on merkittävä rooli nuorten hyvinvoinnissa – se tarjoaa yhteisöllisyyttä, onnistumisen kokemuksia ja tärkeitä taitoja elämään. Tämän vuoksi kaupunki haluaa varmistaa, että valmentajat ja seurat tunnistavat roolinsa nuorten mielen hyvinvoinnin tukijoina ja sitoutuvat edistämään sitä osana toimintaansa.

Sivistys- ja hyvinvointitoimenjohtaja Mikael Flemmich:

Hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunta hyväksyy avustusehdotusten arviointitavan vuodelle 2025, ja merkitsee tiedoksi hyvinvointiavustusten kehittämistarpeiden, sekä valmisteluprosessin kuvauksen vuodelle 2026.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.